

Werk

Titel: D. Jo. Frid. Blumenbachii Institutiones Physiologicae.

Autor: Blumenbach, Johann Friedrich

Verlag: Dieterich

Ort: Gottingae

Jahr: 1821

Kollektion: Blumenbachiana

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN659038048

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN659038048>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=659038048>

LOG Id: LOG_0026

LOG Titel: Sectio XX. De Somno

LOG Typ: chapter

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain these Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

 SECTIO XX.

DE

S O M N O.

 §. 317.

Utraque nervosi systematis actio, cuius historiam hucusque absolvimus, sentiendi sc. et movendi, ita fatigatur diurno usu, ut nocturna ipsi quiete opus sit ad refo-cillandas vires, quas quidem gelidae mor-tis imago, *somnus* *), restituit.

§. 318.

Est autem somnus functio perfecte periodica, qua commercium animi cum corpore suspensum quasi silet, et cuius phaenomena iam sigillatim recensenda, si quae alia, fluido cuidam nerveo non inepte respondere videntur.

*) of. praeter auctores infra laudandos ER. DARWIN *Zoonomias* T. I. sect. XVIII.

et WIENHOLT in *Heilkraft des thierischen Magnetismus* vol. II. pag. 457 sqq.

§. 319.

Sunt autem praeter alia praecursores et nuntii somni magis magisque sensim ingravescentium sensuum externorum hebetudo, et musculorum plerorumque voluntatis arbitrio subiectorum, maxime longorum, relaxatio; sanguinis item venosi versus cor congestio, et incommodi inde nati oscitationis ope levamen; denique etiam in ipso quasi ultimo vigiliarum et somni limine, et unius in alterum transitu singularis cuiusdam delirii brevis species *).

§. 320.

Ipsa tunc somni phaenomena eo redeunt, ut animales functiones in totum sileant, reliquae autem ad unam fere omnes segnius paulo et quasi torpidae procedant: nam et pulsus somno sepulchris lentior, et calor animalis ceteris paribus aliquanto imminutus, ut et perspi-

*) Singularia de eo observata refert DE PAUW in *Recherches sur les Egyptiens et les Chinois* T. II. pag. 159.

ratio parcior, digestio iniquior, excretiones (si a masculi seminis, rariore tamen illa ipsa, discesseris), tantum non omnes suppressae etc.

§. 321.

Causae quae somnum inducunt *remotiores*, in promptu sunt *). Ut enim ipsa narcotica taceam, maxime illuc faciunt virium animalium dispendium ex fatigatione praegressa, aut vigiliis etc.; vis con-

*) Et si lethargicus torpor hybernus Marmotae alpinae, criceti, totque aliorum mammalium brutorum multimode a periodico nocturno somno de quo hic agitur, differat; utriusque tamen phaenomeni tam symptomata quam causas remotiores egregie invicem convenire et vicissim alterum ab altero illustrari, nuperorum de mirando isto torpore observationes docuere.

cf. v. c. SULZER *Naturgeschichte des Hamsters* pag. 162.

SPALLANZANI *sur la respiration* Genev. 1803. 8.

MANGILI et C. UL. VON SALIS in *huj. et STEINMÜLLERI Alpina* T. IV. 1809.

CUVIER *Analyse des Travaux de la Classe physique de l'Institut* a. 1807.

suetudinis, et quae ex eodem partim fonte vires suas somniferas habent tenebrae, silentium, quies etc.; tum et lenes et uniformes et continuae in quosdam sensus agentes impressiones, ut murmur rivuli aut aspectus segetis zephyro agitatae etc.; porro passus praegressus, frigus intensius corporis periphericum, aliaque sanguinem ab encephalo derivantia, pediluvia, clysmata, ipsae denique graviores haemorrhagiae et s. p.

§. 322.

Et ipsae istae quas posteriore loco diximus remotiores caussae ad *proximam* ducere poterunt, utpote quam, omnibus collatis, in imminuto aut impedito influxu sanguinis oxygenati (quem vulgo arteriosum vocant) ad encephalum, utpote qui ad reactionem sensorii in sensuum functiones et voluntarios motus vigiliis hominis summe necessarius est, verisimiliter ponendam puto *).

*) Adeant quorum interest alias de caussis somni sententias noscendi et invicem comparandi

Imminuitur quidem, sanguinei fluenti a cerebro derivatione et versus remotiores partes congelione; impeditur autem aliena materie cerebrum comprimente, situe hoc serosa colluvies, sive pus, calvariae ex fractura depressio etc.

Sequitur autem eam imminutionem illudve impedimentum, vaporis s. aquulae ventriculorum cerebri defectus, eorumque ipsorum collapsus, ex quo varia somni phaenomena acute explicat vir egregie

M. DE GRIMAUD *Mémoire sur la nutrition.* Petrop. 1789. 4. pag. 194.

H. NUDOW *Versuch einer Theorie des Schlafs.* Regiom. 1791. 8.

STEPH. GALLINI ad calcem Ej. *Saggio d'Osservazioni sui nuovi progressi della Fisica del corpo umano.* Patav. 1792. 8.

MAUDUIT ap. FOURCROY in *medecine éclairée* etc. T. IV. pag. 273.

J. CHR. REIL *functiones organo animae peculiare.* Hal. 1794. 8. pag. 103.

L. H. CHR. NIEMEYER *Materialien zur Erregungstheorie.* Goett. 1800. 8. pag. 71.

TROXIER *Versuche in der organischen Physik* pag. 435.

BRANDIS *Pathologie* pag. 534.

physiologice doctus, alias iam a nobis laudatus, Dav. Hartley *).

Respondet sane huic caussae, praeter alia argumenta praesertim ex comparata anatome animalium mammalium hiberno somno torpescentium **), singulare quoque phaenomenon quod mihi ipsi oculis usurpare licuit in homine vivo, cuius supra iam memini, cui, quoties et quamdiu dormitabat, cerebrum simul desidebat, interdum vero vigilanti copiosiore sanguine turgebat.

Respondet vero eidem etiam ab altera parte pervigilium, quod nempe sanguinis versus caput congestiones sequi solet.

§. 323.

Somni mensura quidem magnam partem ab aetatis, corporis habitus, temperamentum etc. varietate pendet: in univ-
sum tamen omnia eo conspirant, longio-

*) v. EJ. *Observations on Man* Vol. I. pag. 48.

**) v. c. *Marmotae alpinae*, de qua MANGILI in *REILII Archiv.* vol. VIII. pag. 446 sqq.

rem somnum aut imbecillitatis comitem esse, (ut in infantibus praemature partu editis, et silicerniis videmus), aut fatuitatis et torporis uberrimum fontem.

§. 324.

Somno refecti expergiscimus, et is quidem in vitam reditus similibus fere ac ex ea in somnum transitus stipatur symptomatibus; oscitatione sc. (eam verum plerumque pandiculatio comitatur), sensuum etiam aliquali hebetudine et s. p.

§. 325.

Causae vero evigilantes, iis quae somnum inducunt respondere videntur;

proxima nempe erit sanguinis fluentum copiosius ad encephalum rediens;

remotae, praeter consuetudinis vim, cuius haec maxima potentia est, stimuli varii generis, sintve externi sensus sopitos excitantes, sintve interni, iidemque aut in corpus proxime agentes ut vesicae repletio; aut mediante phantasia systema nervosum afficientes, quod somniorum est.

§. 326.

Sunt autem *somnia* *) imaginationis quasi lusus, quibus species rerum sensibus perceptarum, et quidem maxime quae sunt oculis subiecta fidelibus, species revocat, seque iisdem exercere et agitare videtur.

Disputatum est, num sano homini natura convenient nec ne. Fuerunt qui nullum absque somniis existere somnum credant, etiamsi non semper eorundem recordemur **). Alii contra somnia non nisi turbatam viscerum infimi ventris functionem sequi putant ***). Et sunt sane adulatorum sanissimorum exempla qui nunquam se somniasse asseruerunt †).

*) SCHULZE *psychische Anthropologie* Vol. I. pag. 277. ed. 2.

**) cf. KANT *Critik der Urtheilskraft* pag. 298. et *Anthropologie* pag. 80.

***) V. F. XAV. MIZLER *von der schwarzgallichten Constitution* pag. 80.

†) cf. LOCKE'S *Ess. concerning human understanding* Vol. I. pag. 74. ed. Lond. 1726. 8.

Plerumque quidem confusa sunt et inordinata id generis nocturna phantasmata; est tamen quandoque ut et rationis miranda testentur vestigia *).

In universum autem magna corporum stimulorum ad excitanda somnia videtur esse potentia, seminis v. c. ad lubricas species, nimiae repletionis ad anxia visa etc. Imo exemplum accepimus relatum hominis, cui dormienti somnia pro lubitu suscitare poterant amici, quando leniter eundem alloquendo somnii materiem suppeditabant **). Verum hoc ad mixtum praeter naturam statum somni et vigiliarum referendum videtur, quo et vere morbosa tam noctambulorum, quam ab hac quidem longe diversa magnetica ut vo-

*) cfr. v. c. quae de se ipso retulit huc facientia
HOLLMANN *pneumatolog. psycholog. et theol.
natural.* Gotting. 1780. 8. pag. 196.

***) BEATTIE *dissertations moral and critical.* Lond.
1783. 4. pag. 217.

catur ecclasi correptorum somnambulorum affectio, spectat *).

Sed et in universum somnia pro eiusmodi status mixti specie habere placuit Lockio aliisque.

*) G. GOTTL. RICHTER *de statu mixto somni et vigiliae quo dormientes multa vigilantium munera obtinent.* Gotting. 1756. 4.

WIENHOLT l. c. vol. III. P. I. pag. 10.
